

JAA|RVERSLAG

2017

commissie van toezicht arrestantenzorg Oost-Brabant 2017

Colofon

Uitgave

Commissie van Toezicht Arrestantenzorg in de eenheid Oost Brabant van de Nationale Politie.

Secretaris:

Dhr. W.A.C.Becs

Politie Oost Brabant

Afdeling bestuursondersteuning/ Staf

Postbus 90163

5200 MS 'S Hertogenbosch

Eindhoven 1 maart 2017.

Onderwerpen	Blz.
Inleiding.	3
De Commissie en de vergaderingen.	5
Locaties en inspecties.	6
Bevindingen	8
Conclusies en aanbevelingen.	12

Het verzorgen van personen die tijdelijk door de politie zijn ingesloten is een kerntaak van de politie. De politie draagt zorg voor de veiligheid en humane bejegening van ingeslotenen in politiecellen, ophoudkamers en voor kort ook het mobiele arrestantenvervoer. De grondslag vind je terug in het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en uitspraken van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA) heeft tot taak toezicht te houden op de huisvesting, veiligheid, verzorging en bejegening van arrestanten in politiebureaus, bureaus van de Landelijke eenheid, politiediensten in het gebied van de eenheid, zittingsplaatsen van de Rechtbank, mobiele ophoudplaatsen en tijdelijke ophoudplaatsen bij evenementen en op de naleving van de voorschriften die op de arrestantenzorg betrekking hebben. De commissie geeft aan de korpschef gevraagd en ongevraagd advies en inlichtingen over aangelegenheden betreffende objecten waar personen door de politie worden ingesloten.

De leden van de commissie bezoeken onaangekondigd op wisselende dagen en wisselende tijdstippen politiebureaus en cellencomplexen. Na legitimatie hebben zij toegang tot alle ruimtes van arrestantenzorg, cellen en ophoudkamers. Zij zijn bevoegd om ingeslotenen te interviewen, mits zij op dat moment niet voor een strafrechtelijk onderzoek in verhoor zitten. (Dit geldt ook voor ingeslotenen met beperkingen). Ook politiemensen en arrestantenverzorgers worden bij de inspectie betrokken.

Op verzoek krijgen de leden inzicht in alle bescheiden die betrekking hebben op arrestantenzorg, inclusief de persoonsgegevens van de ingeslotenen.

De leden van de commissie inspecteren de ruimtes aan de hand van een checklist. Dit gaat ver, van het controleren van verlichting tot aan de opslag van medicijnen toe.

Zij mogen vrij spreken met de politiemensen, de arrestantenverzorgers en degenen die van hun vrijheid beroofd zijn.

Van de bevindingen maken ze een inspectierapport op voor de locatie direct verantwoordelijke leidinggevenden. Niet met als doel om medewerkers op fouten te wijzen, maar om het proces van zorg aan arrestanten te verbeteren. In de rapportage geven ze niet alleen aan wat fout is in de inrichting of bejegening, maar vooral ook wat er goed gaat. De verantwoordelijke leidinggevende wordt ook nadrukkelijk gevraagd om vanuit deze optiek de onderwerpen te bespreken met de medewerkers.

De CTA heeft dit jaar extra aandacht gegeven aan de volgende landelijke speerpunten te weten:

- kopie fouilleringsformulier aan ingeslotene.
- familielid/huisgenoot ingelicht.
- (straf-)maatregelen. Hoe wordt omgegaan met recalcitrant, agressief gedrag.
- BHV, uitleren ontruimingsoefeningen.

Het rapport van de Inspectie Veiligheid en Justitie, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Jeugdzorg heeft geleid tot een verbeterplan arrestantentaken voor de eenheid Oost Brabant. De aanbevelingen worden meegenomen tijdens de inspecties. Het

verbeterplan is in het kader van monitoring een vast agendapunt geweest in de vergaderingen van de commissie.

Per eenheid zijn er verbeterpunten aangereikt aan de inspectie van V&J n.a.v. hun rapport. Ze zijn tevreden over het feit hoe de CTA's hun rol oppakken. Zij komen niet met een nieuwe inspectie, maar vragen de CTA's om bij evt. calamiteiten dezen te melden.

Om de bekendheid en de acceptatie van het CTA te waarborgen, staan de werkzaamheden van de commissie op Intranet en op lokale teamsite 's.

Alle cellencomplexen zijn voorzien van een flyer met de taak en doelstelling van de commissie en de foto's van de leden voor de commissie. Voor het komende jaar zijn de commissieleden voorzien van een door het bevoegd gezag uitgegeven identiteitspas met foto. Tevens zijn alle locaties voorzien van een actueel overzicht van de commissieleden.

Bij de start van het jaar bestond deze commissie uit vijf leden. Bij de samenstelling van de commissie wordt rekening gehouden met de nodige maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van de leden. De commissie bestaat voor 1 april uit oud-directeuren penitentiare inrichting, een GGD-arts, juristen en een sociaal cultureel werker. Na 1 april hebben we afscheid genomen van twee leden door het voltooien van de tweede termijn. De commissie is aangevuld met een beleidsmedewerker van de Nederlandse zorgautoriteit, een jurist van de raad voor Rechtsbijstand en een consulente van het UWV. De leden zijn aangesteld door de Minister op voordracht van de Korpschef, na aanbeveling van de Regioburgemeester en de Hoofdofficier. De commissieleden zijn gehouden aan een geheimhoudingsplicht. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijke secretaris.

Samenstelling voor 1 april:

Voorzitter: De heer J.H.T. Bertelink.
Vicevoorzitter: De heer G.S. Janssen.
Leden: Mevrouw . G. Elvan- Kalender.
Mevrouw E.G. de Wal-Engelkamp.
Mevrouw E.C.M. Thoonen.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg wordt ondersteund door de ambtelijke
Secretaris De heer W.A.C. Becs.

Samenstelling na 1 april:

Voorzitter: De heer G.S. Janssen.
Vicevoorzitter: Mevrouw E.G.de Wal-Engelkamp.
Leden: Mevrouw E.C.M. Thoonen.
Mevrouw J. van Anholt.
Mevrouw Ö.Uzun.
De Heer F.Kabbouti.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg wordt ondersteund door de ambtelijke
Secretaris De heer W.A.C. Becs.

□ **De vergaderingen.**

De leden van de commissie zijn dit jaar drie maal bijeengekomen. Deze vergaderingen bestaat uit twee gedeelten te weten: een gedeelte alleen van de commissieleden waarin ook intervisie plaatsvindt, en een formeel gedeelte met Hoofd Arrestantenzorg en Sectorhoofd Dros. In de najaarsvergadering is besloten dat de voorzitter van de commissie tevens fungeert als technisch voorzitter van de formele vergadering.

In de vergaderingen worden agendapunten besproken van acties die zijn uitgevoerd n.a.v. het verbeterplan arrestantenzaken. Tevens wordt een terugkoppeling gegeven over onderwerpen vanuit het LCTA en de landelijke portefeuillehouder arrestantentaken. Ook een samenvatting van de veelvoorkomende aanbevelingen en op/aanmerkingen uit de inspectieverslagen.

□ Locaties en inspecties.

Conform het advies van de landelijke Commissie Toezicht Arrestantenzorg is het streven om de cellencomplexen minimaal twee keer per jaar te inspecteren en de ophoudlokalen minimaal één keer per jaar. Mocht er aanleiding toe zijn, worden er herhalingscontroles uitgevoerd.

In de eenheid Oost Brabant zijn drie cellencomplexen gevestigd te weten:
 Het cellencomplex in het politiebureau te 's-Hertogenbosch.
 Het cellencomplex in het politiebureau Eindhoven Mathildelaan.
 Het cellencomplex van het paleis van Justitie in 's-Hertogenbosch.

In de eenheid Oost Brabant zijn 18 locaties met ophoudkamers gevestigd.
 Er zijn geen locaties aanwezig van de landelijke Eenheid die vallen onder de inspectie van de CTA.

De commissie heeft het volgende aantal inspectiebezoeken afgelegd aan politiecellen:

Politiebureau 's-Hertogenbosch	3
Politiebureau Mathildelaan	4
Het gerechtsgebouw Paleis van Justitie 's-Hertogenbosch	2

De commissie heeft de volgende locaties met ophoudkamers geïnspecteerd:

Asten	1
Best	1
Boxtel	1
Boxmeer	1
Cuijk	1
Drunen	1
Eersel	1
Geldrop	1
Gemert	1
Helmond Deltaweg	1
Maarheeze	1
Eindhoven Michelangelolaan	
Oss	1
Schijndel	1
Uden	1
Valkenswaard	1
Veghel	1
Veldhoven	1

De commissie heeft geconstateerd dat de ophoudkamers in sommige politiebureaus een andere bestemming hebben gekregen. Het schuifplan en strategisch huisvestingsplan voorzien in een herschikking van locaties en zal in de toekomst leiden tot minder locaties met ophoudkamers. De locatie Eindhoven Michelangelolaan staat nog op de lijst, omdat de voorzieningen er wel zijn. Echter alle verdachten worden direct getransporteerd naar de locatie van de Mathildelaan alwaar de afdelingseenheid arrestanten is gevestigd. Locatie Boxmeer is nu gesloten en wordt niet meer in de lijst van 2018 opgenomen. Verder heeft de commissie arrestantenbussen gecontroleerd indien die aanwezig waren op locatie.

□ **Oordeel ontvangst.**

De inspecties worden uitgevoerd in tweetallen.

De wijze van ontvangst wordt in de meeste gevallen geduid als correct en goed.

Op enkele locaties zijn leden van het CTA in eerste instantie geweigerd door onwetendheid van het bestaan van de commissie van de medewerkers aan de balie. Door tussenkomst van de ambtelijk secretaris werd dit probleem opgelost. Dit gaf wel aanleiding om de informatie over het CTA wederom onder de aandacht te brengen van de teamchefs.

Het totaaloordeel over de ontvangst wordt samengevat als naar behoren.

□ **Registratie.**

De commissie controleert steekproefsgewijs welke registraties er in BVH staan over ingeslotene. Bijvoorbeeld of uitgevoerde controles zijn geregistreerd. Steeds trof de commissie een bijgehouden administratie aan. Het volgende is geconstateerd:

- Mathildelaan Eindhoven. De commissie constateert een onvolledige dubbele registratie. Volgens het hoofd arrestantenzaken heeft dit te maken met een onafhankelijk van elkaar opererende cellencomplex met ophoudkamers en een regionale inrichting arrestanten van het district met ophoudkamers. Deze twee zijn gevestigd in één locatie.
- Vogelstraat 's Hertogenbosch. De commissie constateert wel dat er een beperking is van de invoervelden van het registratiesysteem. Het systeem faciliteert de mogelijkheid van een collectieve registratie, waardoor fouten gemaakt kunnen worden. (het aanvinken van hokjes geldende voor alle arrestanten) Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat men de aanwezigheid van een ingeslotene aanvinkt, terwijl die niet meer in de cel aanwezig is.

Het totaaloordeel over de registratie is voldoende maar biedt kansen voor verbeteringen.

□ **Huisvesting.**

Het cellencomplex in het politiebureau 's-Hertogenbosch.

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de cellen en ophoudkamers en bijbehorende ruimten (sanitair, dokterskamer, advocatenkamer etc.) in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting. Een voorbehoud wordt gemaakt voor de luchtplaats. Deze wordt ronduit smerig verklaard. Het betreft dan braakselresten en de vele sigarettenpeuken die er liggen. Volgens het hoofd arrestantentaken heeft hij opdracht gegeven om deze luchtplaats regelmatig schoon te maken. Echter er zijn geen asbakken, i.v.m. veiligheidsaspecten.

Het cellencomplex in het politiebureau Eindhoven Mathildelaan.

Het gebouw aan de Mathildelaan, waarin het cellencomplex is ondergebracht, is economisch afgeschreven. Naar aanleiding van het onderzoek van de commissie Zuketto (2011) en de aanbevelingen die zijn gedaan, zijn er tijdelijk aanpassingen gerealiseerd voor de korte termijn. Dit betreffen maatregelen ter beperking van de geconstateerde risico's en als overbrugging naar nieuwbouw. Het probleem van de locatie Mathildelaan te Eindhoven, is ook onderdeel van de keuzes die gemaakt gaan worden in het kader van het strategisch huisvestingsplan en is bekend bij de landelijke organisatie. Op dit moment wordt een businesscase uitgewerkt, waarbij nieuwbouw wordt uitgelopen met een keuze in Eindhoven of elders. Het CTA constateert diverse keren dat de bordjes van de vluchtroutes ontbreken. Deze zijn inmiddels aangebracht.

Het cellencomplex in het gerechtshuis Paleis van Justitie 's- Hertogenbosch.

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de cellen en ophoudkamers en bijbehorende ruimten (luchtplaats, sanitair, dokterskamer, advocatenkamer etc.) in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting.

Het volgende is nog geconstateerd:

- Aandacht voor de verblijfsduur van arrestanten (langer dan 6 uren) Landelijk is hier ook al uitgebreid bij stilgestaan en de nationale ombudsman heeft hier ook al uitspraken over gedaan.
- Het bedrijfsnoodplan en gegevens over ontruimingsoefeningen dienen op een zichtbare, centrale plek gearhiveerd te worden. Het e.e.a. wordt geadresseerd aan de president van de rechtbank.
- In de procedure van de broodvoorziening wordt onderscheid gemaakt tussen gedetineerden uit de PI en arrestanten vanuit de cellencomplexen.

De Ophoudkamers:

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de ophoudkamers in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting. Omtrent de staat van onderhoud van de cellen en ophoudkamers is nog het volgende geconstateerd:

- Opmerkingen over niet functionerende oogdouches, verbanddozen die wel of niet zijn gecontroleerd en losse voorwerpen. Deze worden gemeld aan het facilitair bedrijf die terugrapporteren.
- Onvoldoende daglicht aanwezig bij sommige ophoudkamers, maar dat is bouwtechnisch niet op te lossen in vele gevallen.
- De werking en aanwezigheid van intercoms en het gebruik van camera's laten nog wel steeds te wensen over. De commissieleden achten het aanbevelenswaardig het cameratoezicht uitsluitend uit te voeren conform de procedure (ambtsinstructie) zoals die ook in de cellencomplexen wordt uitgevoerd. In de laatste vergadering is door het Hoofd DROS aangekondigd maatregelen te nemen als hier niet aan wordt voldaan. Dit resulteert nu al tot een aanpassing van een locatie die is uitgezet bij het facilitair bedrijf om technische aanpassingen te realiseren.

Het totaaloordeel over de huisvestingsaspecten van het cellencomplex c.q. de ophoudkamers is voldoende tot naar behoren. Het complex Mathildelaan te Eindhoven plaatst de commissie in zijn perspectief.

□ Veiligheid van arrestanten.

- Ontruimingsoefeningen: Deze worden gehouden en indien mogelijk, wordt de commissie in de gelegenheid gesteld deze bij te wonen. Wel is geconstateerd dat het aantal BHV'ers die opgeleid en aanwezig zijn nog onvoldoende zijn.
- De bedrijfsnoodplannen/calamiteitenplannen zijn op de locaties voorhanden, maar niet altijd up to date.
- Voeding: De kwaliteit van de boterhammen laat te wensen over. Dit is ook landelijke gesignaleerd en wordt in de nieuwe aanbesteding meegenomen. Verder blijft de periodieke controle van de houdbaarheidsdatum nog een punt van aandacht.
- Veiligheidsaspecten die te maken hebben met de inrichting als losse spiegels en gevaarlijke uitsteeksels, worden na adressering aan het facilitair bedrijf meestal direct opgelost.

Het totaaloordeel over de veiligheidsaspecten van het cellencomplex c.q. de ophoudkamers is naar behoren.

□ **Veiligheid arrestantenverzorgers.**

De commissie heeft geen onvolkomenheden geconstateerd. De algemene indruk bestaat dat werkprocessen in acht worden genomen, communicatie- en alarmsystemen werkten zoals dat moest zijn. Periodiek werkoverleg is aanwezig en in scholing wordt voorzien.

Bij een tweetal inspecties in het cellencomplex aan de Mathildelaan wordt geklaagd door het personeel over een personeelstekort. In de vergadering van december is deze problematiek aan de orde geweest. Aangegeven is dat de bezetting op een niveau is, waarbij de veiligheid van ingeslotenen en personeel geborgd is. Dit blijkt een hele opgave te zijn met een onderbezetting van 19 personeelsleden voor twee locaties. Er zijn 14 mensen in de opleiding en die komen in februari stage lopen. Vanuit een bezetting van 5-5-3 in het verleden is er een verantwoorde aanpassing gedaan naar 4-4-3 met een overloop in de dagdienst. Uiteindelijk moet er gestart worden met een nieuwbouw eind 2018 op één locatie en dat geeft meer armslag in personeel.

Het totaaloordeel over de veiligheid van arrestantenverzorgers is naar behoren.

□ **Bejegening van arrestanten.**

- **Huisregels:** In het begin van het jaar constateerde de commissie dat deze niet standaard aanwezig waren in de cellen. Dit is inmiddels hersteld.
- **Medicatie:** Adviezen van commissie Hoes. Medicatie is een hoofdpijndossier en ook het LCTA heeft dit dossier bekeken. In afwachting van de landelijke aanbesteding gaat Oost Brabant daar niet op wachten. In het gebied van de veiligheidsregio Brabant Noord zijn er afspraken gemaakt met de teamchef van de GGD. Er mogen geen pillen van buiten meer naar binnen komen. Indien er medicijnen nodig zijn, wordt een GGD-arts geconsulteerd en die schrijft uit de medicatie voor drie dagen. Er wordt gebruik gemaakt van seal Bags en de apotheek verzorgt dit in een insteekmap voor uitreiking op tijdstippen. De voorraad medicijnen is opgeruimd en er is alleen nog een kleine hoeveelheid huisapotheek. De verantwoording van medicijnverstrekking ligt nu in zijn geheel bij de GGD-arts. Het probleem van de openstelling van Apotheken is opgelost door afspraken met ziekenhuisapotheken. Het is nu in de veiligheidsregio Brabant Noord een Pilot en bij een positieve ervaring wordt deze ook uitgerold over de rest van de eenheid. Commissie Wierda is enthousiast over de pilot.
- **Artsenbezoek:** Geen op/en aanmerkingen.
- **Bejegening:** Het merendeel van de geïnterviewde ingeslotenen geven aan dat ze zonder uitzondering goed behandeld worden door de arrestantenverzorgers. De klachten gaan meestal over de medewerkers die betrokken zijn bij de aanhouding.

- **Klachten:** In dit jaar zijn er drie officiële klachten gemeld aan de commissie. Het betreft de volgende onderwerpen:
  - Het niet tijdig kunnen wassen/douchen en de weigering om de cel schoon te maken.
  - 2x niet of niet de vereiste medicijnverstrekking.
- **Meldingen incidenten CTA.**
Zover te overzien wordt bij incidenten goed ingegrepen en op de juiste wijze gemeld bij het CTA.
- **Poging zelfmoord:** twee meldingen.

Het totaaloordeel over de bejegening van arrestanten is volgens de commissie naar behoren tot goed.

□ **De bevindingen van arrestanten.**

In totaal zijn er 12 interviews afgenomen door de leden van de commissie. Het betrof hier 10 meerderjarige mannen, 1 meerderjarige vrouw en 1 minderjarige man. Tijdens bezoeken aan ophoudkamers worden nauwelijks arrestanten aangetroffen. Het merendeel van de geïnterviewden is redelijk te spreken over de behandeling als ingeslotene. Er wordt op tijd consultatie van de advocaat ingeschakeld en bij minderjarigen de ouders. Persoonsafhankelijk wordt er gereageerd op de kwaliteit van het eten.

□ **Transport.**

Voor de commissie geldt dat op dit moment wel de transportmiddelen bekeken kunnen worden, doch dat de commissie daarbij beperkt is tot wat de leek kan opmerken (schoon, scherpe uitsteeksels etc.) Met betrekking tot de arrestantenbusjes zijn er geen richtlijnen. Deze zijn meegenomen bij de programma van eisen bij de Europese aanbesteding. De controles vinden dan ook plaats naar eigen inzicht.

Steeds opvallend is dat de zitplaatsen niet beschikken over veiligheidsriemen. Transportbussen hebben hiervoor ontheffing.

□ Conclusies en aanbevelingen.

- De commissie is in zijn algemeenheid tevreden over de arrestantenzorg in Oost Brabant.
- De arrestantenverzorgers zijn gemotiveerd, vriendelijk en bekwaam en gastvrij naar de leden van de commissie.
- De commissie maakt zich ernstig zorgen over de bezetting van het aantal arrestantenverzorgers op de korte termijn. Zij zien wel verbeteringen op de langere termijn in verband met de toekomstige nieuwbouw
- De terugkoppeling van verantwoordelijke teamchefs en medewerkers facilitair bedrijf over genomen maatregelen n.a.v. de aanbevelingen en opmerkingen inspectieverslagen wordt direct bij ontvangst gedaan. Om een overzicht te krijgen van ontwikkelingen bestaat de behoefte om een extra kolom toe te voegen aan de samenvatting van de inspecties voor een volgende vergadering. (2018)
- De commissie acht het aanbevelenswaardig het cameratoezicht uitsluitend uit te voeren conform de procedure (ambtsinstructie) zoals die ook in de cellencomplexen wordt uitgevoerd. Daar is in de vergadering aandacht aan besteed..
- Ondanks de pilot die draait in Oost Brabant doet de commissie nogmaals de aanbeveling om landelijk het proces van de aanbesteding van de medicijnverstrekking te bespoedigen en de medewerkers periodiek voor te lichten over hoe te handelen.
- De commissie vraagt ondanks de geconstateerde verbeteringen nog steeds aandacht voor het houden van ontruimingsoefeningen en het actief daarbij betrekken van het personeel. Een punt van aandacht is het tijdig beschikbaar zijn van de verslagen.
- De commissie doet nadrukkelijk de aandacht vestigen op de onvolkomenheden van het registratiesysteem.
- Voor wat betreft het gerechtsgebouw verzoekt de commissie de procedure met betrekking tot de broodvoorziening onder de aandacht te brengen en bij bezetting van de kinderruimte de mogelijkheid te bieden voor een kindvriendelijke alternatief i.p.v. een reguliere cel.

De conclusies geven aan dat vrijwel bij ieder bezoek blijkt hoe nuttig en wenselijk die bezoeken zijn, zowel voor de arrestanten als voor de arrestantenverzorgers. Ook de arrestanten geven ongevraagd aan het op prijs te stellen dat er een onafhankelijke controle is op de behandeling en verzorging en al wat daarmee samenhangt.